

Βρυξέλλες, 28.10.2020
COM(2020) 687 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

σχετικά με πρόσθετα μέτρα αντιμετώπισης της νόσου COVID-19

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οκτώ και πλέον μήνες έχουν περάσει από τη στιγμή που ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε τη νόσο COVID-19 ως μείζονα κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας για την οποία θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Ευρώπη προσαρμόστηκε σε μια πρωτοφανή κατάσταση και ηγήθηκε της παγκόσμιας αντίδρασης. Σήμερα που η Ένωσή μας βρίσκεται αντιμέτωπη με την αναζωπύρωση της νόσου, τα κράτη μέλη είναι καλύτερα προετοιμασμένα και συντονισμένα σε σχέση με τους πρώτους μήνες της πανδημίας. Γνωρίζουμε καλύτερα πώς να καταπολεμήσουμε τη διασπορά του κορονοϊού και πώς να το επιτύχουμε με τρόπο που να περιορίζει τις απώλειες στην καθημερινή μας ζωή. Ωστόσο, οι πολίτες, οι οικογένειες και οι κοινότητες σε ολόκληρη την Ευρώπη εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν έναν πρωτοφανή κίνδυνο για την υγεία και την ευημερία τους, ενώ η αβεβαιότητα υπονομεύει τις κοινωνίες και τις οικονομίες μας. Τις τελευταίες εβδομάδες παρατηρήθηκε ανησυχητική διασπορά του ιού σε ολόκληρη την Ευρώπη και χρειάστηκε να εφαρμοστούν νέα μέτρα. Τα συστήματα υγείας δέχονται και πάλι πιέσεις, γι' αυτό θα πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για τον έλεγχο και την αντιμετώπιση της κατάστασης, την προστασία της ανθρώπινης ζωής και των μέσων βιοπορισμού και την προώθηση της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης.

Η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, αν και έχει βελτιωθεί από την έναρξη της πανδημίας, εξακολουθεί να είναι καθοριστική προκειμένου να αντεπεξέλθουμε αποτελεσματικά στις απειλές που αντιμετωπίζουμε. Η μονομερής και ασυντόνιστη δράση υπονομεύει τον αντίκτυπο της αντίδρασης της ΕΕ και την εμπιστοσύνη των πολιτών. **Η χαλάρωση των εφαρμοζόμενων μέτρων κατά τους θερινούς μήνες δεν συνοδεύεται πάντοτε από μέτρα για τη δημιουργία επαρκούς ικανότητας αντίδρασης. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να ληφθούν επείγοντα μέτρα τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο: η λήψη αυστηρότερων μέτρων σήμερα μπορεί να έχει οφέλη για τους πολίτες και για την οικονομία κατά τους προσεχείς μήνες.**

Από την έναρξη της πανδημίας η Επιτροπή εργάζεται ακατάπαυστα για να στηρίξει τις εθνικές προσπάθειες. Τα μέτρα που θέσπισε συνέβαλαν, μεταξύ άλλων, στη διατήρηση της ροής βασικών αγαθών και υπηρεσιών, υποστήριξαν τα εθνικά συστήματα υγειονομικής περίθαλψης που βρέθηκαν υπό πίεση, στήριξαν την οικονομία, διευκόλυναν την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και τη διέλευση των συνόρων και ενίσχυσαν την ετοιμότητα. Η συνεργασία με τους οργανισμούς της ΕΕ βοήθησε επίσης την ΕΕ να οικοδομήσει την επιχειρησιακή της αντίδραση¹. Οι προσπάθειες για την καταπολέμηση του ιού και τη στήριξη της οικονομίας συμβαδίζουν, λαμβάνοντας υπόψη τις κατανοητές ανησυχίες και την «κόπωση» των πολιτών. Είναι σημαντικό να διατηρηθούν και να ενισχυθούν μέχρις ότου διατεθούν και χρησιμοποιηθούν ευρέως αξιόπιστες θεραπείες και/ή εμβόλια.

Τον Οκτώβριο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισε την ανάγκη μεγαλύτερης συνεργασίας: «να συνεχίσουν τη συνολική προσπάθεια συντονισμού με βάση τα βέλτιστα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα, ιδίως όσον αφορά τις ρυθμίσεις περί καραντίνας, τη διασυνοριακή ιχνηλάτηση επαφών, τις στρατηγικές διενέργειας διαγνωστικών εξετάσεων, την κοινή αξιολόγηση των μεθόδων διενέργειας διαγνωστικών εξετάσεων, την αμοιβαία αναγνώριση των διαγνωστικών εξετάσεων και τον προσωρινό περιορισμό των μη αναγκαίων

¹ Βλ. ανακοίνωση σχετικά με την ετοιμότητα της ΕΕ στον τομέα της υγείας για ταχεία αντίδραση σε περίπτωση περαιτέρω επιδημικών εξάρσεων της νόσου COVID-19, COM (2020) 318 της 15ης Ιουλίου 2020.

ταξιδιών προς την ΕΕ»². Αυτή η έκκληση για συνεργασία απηχεί την έντονη επιθυμία των πολιτών για ενίσχυση του ρόλου της ΕΕ³. **Η παρούσα ανακοίνωση καθορίζει τα επόμενα βήματα σε βασικούς τομείς με σκοπό την ενίσχυση της αντίδρασης της ΕΕ.**

2. Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΦΑΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ

2.1. Διασφάλιση της ροής των πληροφοριών ώστε να καθίσταται δυνατή η λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων

Οι αποφάσεις των πολιτών, των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής και των επιχειρήσεων διαμορφώνονται με βάση τις πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους. Ως εκ τούτου, είναι ζωτικής σημασίας η διασφάλιση της ποιότητας και της έγκαιρης υποβολής των εν λόγω δεδομένων.

Η ύπαρξη επικαιροποιημένων, ακριβών, ολοκληρωμένων και συγκρίσιμων επιδημιολογικών δεδομένων είναι απαραίτητη για να κατανοήσουμε την κατάσταση της διασποράς του κορονοϊού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Η παροχή αριθμητικών και ποιοτικών πληροφοριών σχετικά με τις διαγνωστικές εξετάσεις, την ιχνηλάτηση των επαφών και την επιτήρηση της δημόσιας υγείας θα έχει καθοριστική σημασία τους επόμενους μήνες. Η ανταλλαγή δεδομένων στην πλατφόρμα δεδομένων της ΕΕ για τη νόσο COVID-19 πρέπει να καταστεί ο κανόνας: επί του παρόντος, μόνο πέντε κράτη μέλη χρησιμοποιούν την πλατφόρμα για ανταλλαγή πληροφοριών. Μια νέα δικτυακή πύλη ενισχυμένης εποπτείας θα λειτουργεί ως επιγραμμικό σημείο εισόδου για όλες τις βασικές δραστηριότητες.

Καίριος είναι ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC) το οποίο, ως κεντρικό σημείο για τη ροή των δεδομένων, πρέπει να διαθέτει τις απαιτούμενες πληροφορίες. Η εποπτεία της κατάστασης από πλευράς του θα πρέπει να βασίζεται σε δεδομένα που συλλέγονται σύμφωνα με κοινούς ορισμούς της ΕΕ, ώστε να έχει την ικανότητα να εντοπίζει καλύτερα τις πρώιμες ενδείξεις και να υποστηρίζει ακριβέστερες εκτιμήσεις κινδύνου και απαντήσεις. Τον επόμενο μήνα, η Επιτροπή θα υποβάλει προτάσεις για τη βελτίωση του μακροπρόθεσμου πλαισίου υγειονομικής ασφάλειας σε επίπεδο ΕΕ, αλλά στο μεταξύ **τα κράτη μέλη πρέπει να εντείνουν την ανταλλαγή δεδομένων** σε κοινή βάση και να διασφαλίσουν τη λειτουργία ενός ενισχυμένου και ολοκληρωμένου συστήματος εποπτείας σε ολόκληρη την ΕΕ. Η ανταλλαγή δεδομένων θα πρέπει να επεκταθεί και πέραν των δεδομένων που αφορούν αυτή καθεαυτήν την πανδημία, σε τομείς όπως τα δεδομένα για την οικονομική κατάσταση και τα συστήματα υγείας (διαθεσιμότητα νοσοκομειακών κλινών και ελλείψεις φαρμάκων). Η ανταλλαγή γνώσεων σχετικά με τον αντίκτυπο των διαφόρων θεραπειών είναι εξίσου ζωτικής σημασίας, ώστε να καταστεί η αντίδραση πιο αποτελεσματική και πιο αποδοτική. Η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με το ΕΚΠΕΝ, θα πρέπει να διευκολύνει τη συζήτηση μεταξύ των επιδημιολόγων και άλλων εμπειρογνομόνων σε επίπεδο ΕΕ με στόχο τον συντονισμό των εθνικών προσεγγίσεων και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Θα διερευνηθεί η χρήση των υφιστάμενων δικτύων ή το ενδεχόμενο δημιουργίας μιας νέας πλατφόρμας.

Έτσι θα εξασφαλιστεί η καλύτερη χρήση των εργαλείων προκειμένου η στήριξη της ΕΕ να κατευθύνεται εκεί όπου υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη. Για παράδειγμα, η ακριβής

² Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, EUCO 15/20, 16 Οκτωβρίου 2020.

³ Σύμφωνα με τα στοιχεία του Τακτικού Ευρωβαρόμετρου 93 (που δημοσιεύτηκε τον Οκτώβριο του 2020), το 62 % των πολιτών πιστεύει ότι η ΕΕ θα λάβει στο μέλλον τις ορθές αποφάσεις σχετικά με την πανδημία.

χαρτογράφηση της διαθεσιμότητας κλινών εντατικής θεραπείας θα βοηθούσε στη μεταφορά ασθενών ή ιατρικών ομάδων μεταξύ των κρατών μελών, γεγονός το οποίο μπορεί να υποστηριχθεί μέσω ήδη εφαρμοζόμενης δράσης κινητικότητας ύψους 220 εκατ. EUR.

Επόμενα βήματα:

- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν όλα τα σχετικά δεδομένα στο ΕΚΠΕΝ και στην Επιτροπή χρησιμοποιώντας κοινά κριτήρια.
- Αναβαθμισμένη διαδικτυακή πύλη του ΕΚΠΕΝ για τη συγκέντρωση όλων των βασικών δεδομένων έως τον Απρίλιο του 2021.

2.2. Αποτελεσματικές και ταχείες διαγνωστικές εξετάσεις

Οι διαγνωστικές εξετάσεις, σε συνδυασμό με την ιχνηλάτηση επαφών και τις αποτελεσματικές πρακτικές κοινωνικής αποστασιοποίησης, συναποτελούν ένα από τα κύρια διαθέσιμα εργαλεία για την επιβράδυνση της διασποράς του κορονοϊού. Οι ακριβείς και εκτεταμένες διαγνωστικές εξετάσεις επιτρέπουν να λαμβάνονται αποφάσεις για τη δημόσια υγεία με τον καλύτερο δυνατό τρόπο· οι ταχείες εξετάσεις επιτρέπουν την ελάχιστη αναγκαία διακοπή του ουσιαστικού έργου του προσωπικού των νοσοκομείων ή των οίκων ευγηρίας και την ταχεία ανάληψη δράσης σε επίκεντρα της πανδημίας όπως τα πανεπιστήμια. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί επίσης να διευκολύνουν τα ταξίδια. Η Επιτροπή ενθαρρύνει την **ανάπτυξη αξιόπιστων διαγνωστικών εξετάσεων, εθνικών στρατηγικών δοκιμών και ταχειών δοκιμασιών αντιγόνων**⁴. Οι τρέχουσες ελλείψεις στην ικανότητα διενέργειας διαγνωστικών εξετάσεων ενόψει της επανεμφάνισης της λοίμωξης καταδεικνύουν πόσο απαραίτητη είναι η ανάληψη περαιτέρω ταχείας δράσης.

Έχουν πλέον αναπτυχθεί δύο είδη διαγνωστικών εξετάσεων για τη νόσο COVID-19. Οι εξετάσεις της κατηγορίας «Ανάστροφη μεταγραφάση — αλυσιδωτή αντίδραση πολυμεράσης» θεωρούνται «χρυσό πρότυπο» για την ακρίβειά τους, αλλά είναι χρονοβόρες και χρησιμοποιούν διάφορα αντιδραστήρια που υπόκεινται ενδεχομένως σε περιορισμούς λόγω αυξημένης ζήτησης. Οι ταχείες δοκιμασίες αντιγόνων⁵ είναι μια νέα γενιά ταχύτερων και φθηνότερων διαγνωστικών εξετάσεων COVID-19, συχνά δε παρέχουν το αποτέλεσμα της εξέτασης σε λιγότερο από 30 λεπτά. Τα τεστ αυτά αρχίζουν να διακινούνται στην αγορά και τα κράτη μέλη διερευνούν το ενδεχόμενο ευρύτερης χρήσης τους. Προσφέρουν τη δυνατότητα ταχείας, φθηνής και έγκαιρης ανίχνευσης των πλέον μολυσματικών κρουσμάτων, αλλά παρουσιάζουν σαφώς μικρότερη ευαισθησία. Επομένως, είναι αναγκαίο να σταθμιστούν με προσοχή οι στρατηγικές όσον αφορά τη χρήση τους: μπορεί να είναι ιδιαίτερα επωφελείς σε περιπτώσεις που υπάρχουν υπόνοιες έξαρσης της νόσου COVID-19 σε απομακρυσμένες περιοχές ή για τη διερεύνηση επιδημικών εξάρσεων σε οικιστικά συγκροτήματα, όπως οι οίκοι ευγηρίας, ή όταν υπάρχει ευρεία μετάδοση στην κοινότητα.

Η Επιτροπή εκδίδει σήμερα **σύσταση της Επιτροπής σχετικά με τις στρατηγικές διαγνωστικών εξετάσεων για τη νόσο COVID-19, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ταχειών δοκιμασιών αντιγόνων** για την προώθηση αποτελεσματικών δοκιμών. Στη σύσταση καθορίζονται τα βασικά στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τις εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές στρατηγικές διαγνωστικών εξετάσεων: το πεδίο εφαρμογής των

⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις in vitro διαγνωστικές δοκιμασίες (τεστ) για τη νόσο COVID-19 και τις επιδόσεις τους, C (2020) 2391 της 15ης Απριλίου 2020.

⁵ Οι ταχείες δοκιμασίες αντιγόνων είναι ανοσολογικές δοκιμασίες/μέθοδοι ανοσοπροσδιορισμού που ανιχνεύουν την παρουσία αντιγόνου του ιού.

στρατηγικών εξετάσεων για τη νόσο COVID-19, οι ομάδες στις οποίες πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε περίπτωση προβλημάτων ικανότητας και τα βασικά σημεία που συνδέονται με τις ικανότητες και τους πόρους για τη διενέργεια διαγνωστικών εξετάσεων. Η ΕΕ θα πρέπει να παρακολουθεί τις εθνικές στρατηγικές τις οποίες κοινοποιούν τα κράτη μέλη, ώστε να είναι καθίσταται δυνατή η αμοιβαία μάθηση και να εντοπίζονται τα κενά, βάσει έγκαιρων, ακριβών και συγκρίσιμων δεδομένων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η σύσταση θα πρέπει επίσης να επιταχύνει την επιλογή και την ανάπτυξη ταχειών και αξιόπιστων δοκιμασιών αντιγόνου.

Ως πρώτο βήμα, η Επιτροπή κινητοποιεί τώρα **100 εκατ. EUR στο πλαίσιο του μέσου στήριξης έκτακτης ανάγκης για την απευθείας αγορά ταχειών δοκιμασιών αντιγόνων και την παράδοσή τους στα κράτη μέλη**, βάσει σαφών κριτηρίων που αντικατοπτρίζουν διαπιστωμένες ανάγκες σε εθνικό επίπεδο και βάσει αυστηρών κριτηρίων ποιότητας. Παράλληλα, η Επιτροπή δρομολογεί επίσης σύναψη συμβάσεων **κοινής προμήθειας**, ώστε να καταστεί δυνατή η δεύτερη ροή πρόσβασης των κρατών μελών σε αυτές τις ελπιδοφόρες διαγνωστικές εξετάσεις.

Οι διαγνωστικές εξετάσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας στην ΕΕ. Ορισμένα κράτη μέλη επιβάλλουν στους ταξιδιώτες την υποχρέωση να υποβάλλονται εκ των προτέρων σε διαγνωστική εξέταση, πράγμα που εξαρτάται όμως από την ικανότητα των άλλων κρατών μελών να διενεργούν αυτές τις εξετάσεις. Για τους ταξιδιώτες που δεν είναι σε θέση να προσκομίσουν αποτέλεσμα διαγνωστικής εξέτασης επειδή, λόγω χάρη, δεν υπάρχει ικανότητα ελέγχου για ασυμπτωματικούς ταξιδιώτες στο κράτος μέλος αναχώρησης, θα πρέπει να προβλέπεται η δυνατότητα να υποβληθούν σε τεστ μετά την άφιξή τους⁶. Είναι πολύ σημαντική η αμοιβαία αναγνώριση των διαγνωστικών εξετάσεων, είτε του ενός είτε του άλλου είδους. Προϋπόθεση για να γίνει υποχρεωτική ή να συνιστάται η προσκόμιση αρνητικών διαγνωστικών εξετάσεων για τη νόσο COVID-19 για οποιαδήποτε δραστηριότητα είναι, αφενός, να υπάρχει επαρκής ποσότητα τεστ και, αφετέρου, να θεωρούνται έγκυρα όλα τα τεστ που πληρούν τα συμφωνηθέντα ελάχιστα και επαρκή πρότυπα. Ειδικότερα, η απουσία αμοιβαίας αναγνώρισης θα μπορούσε να αποτελέσει σοβαρό εμπόδιο εάν τα κράτη μέλη απαιτούν ή συνιστούν την πραγματοποίηση διαγνωστικής εξέτασης πριν από το ταξίδι (βλ. τμήμα 2.6 κατωτέρω). Όπως ορίζεται στη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή συντονισμένης προσέγγισης όσον αφορά τον περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν τη συνεργασία επί διαφόρων πτυχών που σχετίζονται με τις διαγνωστικές εξετάσεις, συμπεριλαμβανομένης της επαλήθευσης των πιστοποιητικών διαγνωστικών εξετάσεων, λαμβάνοντας υπόψη την έρευνα και τις συμβουλές των εμπειρογνομόνων για επιδημιολογικά θέματα, καθώς και τις βέλτιστες πρακτικές. Η διασυννοριακή συνεργασία σχετικά με τις διαγνωστικές εξετάσεις (π.χ. όσον αφορά την εργαστηριακή επεξεργασία) θα ήταν ένας τρόπος να αμβλυνθούν οι ελλείψεις ικανότητας μέχρι την αποκατάστασή τους.

Επόμενα βήματα:

- *Η Επιτροπή κινητοποιεί 100 εκατ. EUR από το μέσο στήριξης έκτακτης ανάγκης για την απευθείας αγορά ταχειών δοκιμασιών αντιγόνων και τη διανομή τους το συντομότερο δυνατόν στα κράτη μέλη, βάσει καθορισμένης στρατηγικής κατανομής.*

⁶ Σημείο 17, Σύσταση του Συμβουλίου 2020/1475 της 13ης Οκτωβρίου 2020 σχετικά με την εφαρμογή συντονισμένης προσέγγισης όσον αφορά τον περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19.

- Η Επιτροπή θα δρομολογήσει κοινή προμήθεια για να καταστούν διαθέσιμες ταχείες δοκιμασίες αντιγόνων, καλεί δε όλα τα κράτη μέλη να συμμετάσχουν σε αυτή τη διαδικασία.
- Οι εθνικές στρατηγικές σχετικά με τις διαγνωστικές εξετάσεις θα πρέπει να υποβληθούν έως τα μέσα Νοεμβρίου και η ανάλυση θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί έως τα τέλη Νοεμβρίου.

2.3. Πλήρης αξιοποίηση των εφαρμογών ιχνηλάτησης επαφών

Η ιχνηλάτηση επαφών είναι ένα από τα πιο κρίσιμα εργαλεία για την πρόληψη της διασποράς του ιού και τη διακοπή των αλυσίδων μετάδοσης. Ωστόσο, καθώς αυξάνονται τα ποσοστά μόλυνσης, γίνονται πιο δύσκολες οι χειροκίνητες διαδικασίες ιχνηλάτησης επαφών. **Οι εφαρμογές ιχνηλάτησης επαφών και προειδοποίησης μπορούν να επιτύχουν ουσιαστικά αποτελέσματα με τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας για την ταχύτερη αποστολή προειδοποιήσεων.** Οι εφαρμογές αυτές προειδοποιούν τους χρήστες αν έχουν, για καθορισμένο χρονικό διάστημα, βρεθεί κοντά σε άτομο που διαγνώστηκε θετικό κατά την εξέταση για τη νόσο COVID-19: διασφαλίζοντας παράλληλα την πλήρη συμμόρφωση με τους κανόνες για την προστασία των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής. Μια εργαλειοθήκη⁷ της ΕΕ έχει στηρίξει την ανάπτυξη πολλών εθνικών εφαρμογών, οι οποίες έχουν ήδη δρομολογηθεί σε 19 κράτη μέλη και τηλεφορτώνονται από 50 εκατομμύρια Ευρωπαίους. Είναι μια καλή αρχή, αλλά θα πρέπει να γίνουν πολύ περισσότερα ακόμη προκειμένου να συμβάλουν πραγματικά οι εφαρμογές στον έλεγχο της διασποράς του κορονοϊού. **Όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαθέτουν εφαρμογή,** και θα πρέπει να καταβληθούν νέες επικοινωνιακές προσπάθειες σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο για την προώθηση της υιοθέτησης των εν λόγω εφαρμογών.

Κατόπιν αιτήματος των κρατών μελών, η Επιτροπή δρομολόγησε επίσης πρόσφατα μια λύση για τη σύνδεση των εθνικών εφαρμογών σε ολόκληρη την ΕΕ μέσω μιας «Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Πύλης Ομοσπονδοποίησης». Τρεις εθνικές εφαρμογές (Γερμανία, Ιρλανδία και Ιταλία) συνδέονται πλέον μέσω αυτής της υπηρεσίας, ενώ πέντε ακόμη κράτη μέλη αναμένεται να συνδεθούν τις προσεχείς ημέρες. Χάρη στη σύνδεση αυτή, ένα άτομο με γερμανική εφαρμογή μπορεί να λάβει προειδοποίηση αν είχε επαφή με άτομο που διαγνώστηκε θετικό κατά την εξέταση για τη νόσο COVID-19 μέσω της ιταλικής εφαρμογής. Αλλά 16 κράτη μέλη σχεδιάζουν να προσχωρήσουν έως το τέλος Νοεμβρίου. **Η Επιτροπή είναι έτοιμη να βοηθήσει τα κράτη μέλη με κάθε δυνατό τρόπο να αναπτύξουν και να δημιουργήσουν εθνικές εφαρμογές ιχνηλάτησης επαφών και να τις διασυνδέσουν μέσω της πύλης.**

Επόμενα βήματα:

- Η Επιτροπή θα στηρίζει τα κράτη μέλη στην ανάπτυξη εθνικών εφαρμογών ιχνηλάτησης και στη σύνδεσή τους με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Πύλης Ομοσπονδοποίησης.
- Όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να δημιουργήσουν αποτελεσματικές και συμβατές εφαρμογές, ώστε να καταστεί δυνατή η δημιουργία πανενωσιακού συστήματος.

2.4. Αποτελεσματικός εμβολιασμός

⁷ Κοινή εργαλειοθήκη της ΕΕ για τα κράτη μέλη, Εφαρμογές για φορητές συσκευές για την υποστήριξη της ιχνηλάτησης επαφών στο πλαίσιο της αντιμετώπισης από την ΕΕ της νόσου COVID-19, δίκτυο eHealth, 15 Απριλίου 2020. https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/ehealth/docs/covid-19_apps_en.pdf

Η ανάπτυξη και προμήθεια αποτελεσματικού εμβολίου είναι ουσιαστικής σημασίας για τον τερματισμό της κρίσης. Στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για τα εμβόλια κατά της νόσου COVID-19, η Επιτροπή διαπραγματεύεται και συνάπτει συμφωνίες προαγοράς (Advance Purchase Agreements — APA) με τους παραγωγούς εμβολίων, ώστε να εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε **ελπιδοφόρα πειραματικά εμβόλια το συντομότερο δυνατόν, μόλις αποδειχθούν ασφαλή και αποτελεσματικά**, και με τους καλύτερους δυνατούς όρους. Μέχρι στιγμής έχουν υπογραφεί συμβάσεις με προκαταβολές ύψους 1,02 δισ. EUR, ενώ έχουν πραγματοποιηθεί πραγματοποίηση διερευνητικές συνομιλίες με τρεις εταιρείες, οι οποίες περιλαμβάνουν επιπλέον ποσό για προκαταβολές ύψους 1,45 δισ. EUR.

Δεν υπάρχει εγγύηση για την επιτυχία οποιουδήποτε υποψηφίου εμβολίου. Ως εκ τούτου, απαιτείται ευρύ χαρτοφυλάκιο παραγωγών εμβολίων. **Το χαρτοφυλάκιο θα τελεί υπό συνεχή επανεξέταση όσο εξελίσσεται η ανάπτυξη των εμβολίων.** Για τον λόγο αυτό θα απαιτηθεί πρόσθετη χρηματοδότηση από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του μέσου στήριξης έκτακτης ανάγκης⁸. Επιπλέον, δημιουργείται δίκτυο για τη στήριξη μικρότερων φορέων ανάπτυξης ελπιδοφόρων εμβολίων⁹. Η ΕΕ ηγήθηκε επίσης της παγκόσμιας προσπάθειας για την παροχή δίκαιης και ισότιμης πρόσβασης σε εμβόλια και τη διευκόλυνση της ανάπτυξής τους σε παγκόσμιο επίπεδο, ως παγκόσμιων δημόσιων αγαθών, μέσω της διευκόλυνσης COVAX¹⁰.

Ο εμβολιασμός είναι εκείνος που σώζει ζωές, όχι τα εμβόλια. Η ύπαρξη ενός εμβολίου δεν αρκεί. Πρέπει επίσης να διανεμηθεί και να χορηγηθεί κατά τρόπο που να εγγυάται τη μεγαλύτερη δυνατή κάλυψη. Στις 15 Οκτωβρίου 2020, η Επιτροπή καθόρισε τα βασικά μέτρα που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη προκειμένου να προετοιμαστούν¹¹. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν την προετοιμασία όλου του εξοπλισμού και της υποδομής για την πραγματοποίηση της ανοσοποίησης και τον σαφή καθορισμό των ομάδων προτεραιότητας που θα είναι οι πρώτες που θα εμβολιαστούν. Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να θεσπίσουν **εθνικές στρατηγικές εμβολιασμού, ώστε να εξασφαλιστεί πλήρης ετοιμότητα**, καθώς και η προσέγγιση που πρέπει να ακολουθηθεί για την εφαρμογή του εμβολιασμού σε όλους.

Το εγχείρημα αυτό πρέπει να προωθηθεί και να τεθεί σε εφαρμογή με όσο το δυνατόν καλύτερο συντονισμό. Η Επιτροπή θα θεσπίσει κοινό πλαίσιο υποβολής εκθέσεων, ώστε τα κράτη μέλη να μπορούν να συνεργάζονται και να μαθαίνουν το ένα από το άλλο. Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης Νόσων θα καταρτίσει μια πρώτη επισκόπηση των εθνικών σχεδίων εμβολιασμού έως το τέλος Οκτωβρίου 2020, ώστε να καταστεί δυνατή η άντληση διδαγμάτων και η ανταλλαγή εμπειριών. Θα διοργανωθεί μια «ημέρα δοκιμής» ως άσκηση που θα επιτρέψει να δοκιμαστεί η αντοχή των σχεδίων στρατηγικής και ανάπτυξης.

Οι πολίτες πρέπει επίσης να γνωρίζουν ότι τα εμβόλια είναι ασφαλή. Προς τούτο απαιτούνται αξιόπιστα δεδομένα, αυστηροί έλεγχοι και πλήρης διαφάνεια. Εκτός από την ενδελεχή διαδικασία έγκρισης πριν από τη χρήση, απαιτείται συνεχής παρατήρηση κατά τη χορήγηση

⁸ Το μέσο στήριξης έκτακτης ανάγκης ενεργοποιήθηκε ως χρηματοδοτικό σκέλος του κοινού ευρωπαϊκού χάρτη πορείας για την άρση των μέτρων ανάσχεσης του κορονοϊού, ώστε να βοηθήσει τα κράτη μέλη να μετριάσουν τις άμεσες συνέπειες της πανδημίας και να προβλέψουν τις ανάγκες που σχετίζονται με την έξοδο από την κρίση και την ανάκαμψη.

⁹ Θα συσταθεί και θα χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» πριν από το τέλος του 2020

¹⁰ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_1694

¹¹ Ανακοίνωση σχετικά με την ετοιμότητα για τις στρατηγικές εμβολιασμού και τη διάθεση των εμβολίων κατά της νόσου COVID-19, COM (2020) 680 της 15ης Οκτωβρίου 2020.

των εμβολίων, με αξιολόγηση σε πραγματικό χρόνο των επιπτώσεων των εμβολίων μόλις ξεκινήσει ο μαζικός εμβολιασμός. Πέραν της προκαταρκτικής έγκρισης χρήσης εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων, η Επιτροπή θα υποστηρίξει μια πλατφόρμα για μετεγκριτικές μελέτες που θα παρακολουθούν την ασφάλεια, την αποτελεσματικότητα και τις επιπτώσεις του εμβολιασμού.

Καθώς εξελίσσονται οι προσπάθειες για την ανάπτυξη και τη διάθεση των εμβολίων, είναι πιθανό να ανακύψουν και άλλα ζητήματα, τα οποία ενδέχεται να απαιτήσουν κάποιο βαθμό συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών σε επίπεδο ΕΕ, όπως η χρήση πιστοποιητικών εμβολιασμού που πρέπει να παρέχονται στους πολίτες.

Επόμενα βήματα:

- *Συμπεράσματα από την πρώτη επισκόπηση των εθνικών σχεδίων εμβολιασμού τον Νοέμβριο.*
- *Δημιουργία πλατφόρμας στο πλαίσιο της στρατηγικής για την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των στρατηγικών εμβολιασμού κατά την εφαρμογή τους.*

2.5. Αποτελεσματική επικοινωνία με τους πολίτες

Η αποτελεσματική επικοινωνία αποτελεί κρίσιμο στοιχείο κάθε αντίδρασης σε κρίσεις στον τομέα της δημόσιας υγείας. Η επιτυχία ή η αποτυχία της αντίδρασης σε πανδημία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη συμμετοχή της κοινότητας, την ατομική συμπεριφορά και την τήρηση των συστάσεων για τη δημόσια υγεία. Είναι επομένως επιτακτική η ανάγκη μιας προσπάθειας διαρκούς επικοινωνίας για την ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τις επιδημιολογικές εξελίξεις, καθώς και σχετικά με πιθανά περιοριστικά μέτρα, τα οποία πρέπει να είναι συνεπή και σαφή προκειμένου να ενισχυθεί η συμμόρφωση των πολιτών.

Κάτι τέτοιο είναι ιδιαίτερα σημαντικό εν μέσω των ψευδών και παραπλανητικών πληροφοριών που εξακολουθούν να κυκλοφορούν, καθώς και για την αντιμετώπιση του κινδύνου «κόπωσης λόγω της πανδημίας» και της αυξανόμενης απροθυμίας για τήρηση προφυλάξεων, όπως η φυσική αποστασιοποίηση και η μείωση των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων. Θα πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για να εξασφαλιστεί ότι η στοχευμένη επικοινωνία φθάνει στις πλέον ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και στις ομάδες που είναι πιθανότερο να μεταδώσουν τη νόσο μέσω της κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Οι πληροφορίες πρέπει να είναι σαφείς, συνεπείς και επικαιροποιημένες. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην παρακολούθηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και στις απαντήσεις που δίνονται στα μηνύματα που αναρτώνται. Ο εμβολιασμός είναι ένας τομέας στον οποίο οι δημόσιες αρχές πρέπει να εντείνουν τις ενέργειές τους για να καταπολεμήσουν την παραπληροφόρηση, μία από τις κύριες αιτίες που κάνουν τους ανθρώπους διστακτικούς στον εμβολιασμό, και για να συντονίσουν την αντιμετώπισή της.

Επόμενα βήματα:

- *Όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να δρομολογήσουν εκ νέου εκστρατείες επικοινωνίας προσαρμοσμένες στην τρέχουσα κατάσταση.*

2.6. Διασφάλιση των βασικών προμηθειών

Από την έναρξη της πανδημίας, η ΕΕ στηρίζει τους φαρμακοπαραγωγούς, ώστε να διασφαλιστεί η διαθεσιμότητα των βασικών φαρμάκων και του βασικού ιατρικού εξοπλισμού

που απαιτούνται για την καταπολέμηση της νόσου COVID-19. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσονται οι κοινές προμήθειες και τα στρατηγικά αποθέματα ιατρικού εξοπλισμού για τη δημιουργία βασικών προμηθειών. Οι μεγάλες συμβάσεις-πλαίσια για κοινές προμήθειες σε επίπεδο ΕΕ υποστηρίζουν τις εργασίες ετοιμότητας των κρατών μελών. Σε περίπτωση έκτακτων αναγκών, που αντικατοπτρίζουν την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη, τόσο στο πλαίσιο του αποθεματικού ιατρικού εξοπλισμού rescEU όσο και στο πλαίσιο του μέσου στήριξης έκτακτης ανάγκης, εξοπλισμός όπως αναπνευστήρες και μάσκες, καθώς και θεραπευτικά μέσα, όπως το Remdesivir, παραδόθηκε στα κράτη μέλη με τις πιο επιτακτικές ανάγκες. Η αποτελεσματική διανομή εντός μιας ανοιχτής ενιαίας αγοράς συμβάλλει τα μέγιστα στην αποτελεσματική παράδοση προμηθειών απαραίτητων για την ιατρική αντίδραση. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να επαγρυπνεί και να αντιδρά γρήγορα σε δυσανάλογους μονομερείς περιορισμούς —ως προς τα αγαθά αυτά ή οποιοδήποτε άλλο είδος αγαθών— οι οποίοι υπονομεύουν τη συλλογική προσπάθεια.

Ανοικτές από κοινού προμήθειες (όπου τα συμμετέχοντα κράτη μέλη και οι συμμετέχουσες χώρες μπορούν να προβαίνουν σε παραγγελίες)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΔΙΑΤΙΘΕΝΤΑΙ ΑΠΟ	ΟΓΚΟΣ (ΑΝΩ ΤΩΝ 12 ΜΗΝΩΝ)	ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΑΝΩΤΑΤΟ ΟΡΙΟ
 ΓΑΝΤΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟΛΕΣ	Απρίλιος (γάντια) Μάιος (στολές)	Αρκετά εκατομμύρια	97 εκατ. ευρώ
 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	Απρίλιος	20 εκατ. προστατευτικά γυαλιά 12 εκατομμύρια προσωπίδες 37 εκατομμύρια μάσκες FFP2 26 εκατομμύρια μάσκες FFP3 301 εκατομμύρια χειρουργικές μάσκες	1,4 δισ. ευρώ
 ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΗΡΕΣ	Απρίλιος	110 000 μονάδες	1,4 δισ. ευρώ
 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	Μάιος	30 διαφορετικές παρτίδες	192 εκατ. ευρώ

	ΦΑΡΜΑΚΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ	Οκτώβριος (οι συμβάσεις υπογράφονται)	21 φάρμακα σε 45 παρουσιάσεις, πάνω από 103 εκατομμύρια φιαλίδια	543 εκατ. ευρώ
	REMDESIVIR (VEKLURY)	Οκτώβριος	Πάνω από 500 000 κύκλοι θεραπευτικών αγωγών	3,4 δισ. ευρώ

Εκτός από τις διαγνωστικές εξετάσεις (βλ. ανωτέρω), **βρίσκεται επίσης σε εξέλιξη μια νέα κοινή προμήθεια ιατρικού εξοπλισμού** για εμβολιασμό (φορείς εμβολίων, δοχεία αποβλήτων, συσκευές έγχυσης, απολυμαντικά, μέσα ατομικής προστασίας και αναισθητικά).

Η ΕΕ έχει στηρίξει έργα για τη βιομηχανική αναπροσαρμογή της παραγωγικής ικανότητας, ώστε να καλυφθούν επείγοντως αυξημένες ανάγκες σε όλα τα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη καλούνται να παρακολουθούν την παραγωγική ικανότητα για βασικά ιατρικά εφόδια και να χαρτογραφούν ευέλικτες δυνατότητες παραγωγής στο έδαφός τους. Παράλληλα, η ΕΕ ηγήθηκε των διεθνών προσπαθειών —στο πλαίσιο της G20 και διμερώς— για να διατηρηθούν ανοικτές και απρόσκοπτες οι κρίσιμες αλυσίδες εφοδιασμού. Το επόμενο βήμα θα είναι να προωθήσει η ΕΕ **την πρωτοβουλία «εμπόριο και υγεία» στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου** για την ανάληψη νέων δράσεων και δεσμεύσεων για τη συνέχιση της διασυνοριακής κυκλοφορίας των προϊόντων υγειονομικής περίθαλψης.

Ένα από τα μέτρα που ελήφθησαν ήταν η στήριξη της αγοράς με τη **μείωση της επιβάρυνσης των τελωνειακών δασμών και του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ)**. Η Επιτροπή ενέκρινε αιτήματα κρατών μελών για προσωρινή αναστολή των τελωνειακών δασμών και του ΦΠΑ κατά την εισαγωγή ιατρικού εξοπλισμού από τρίτες χώρες. Καθόρισε ενδεικτικό κατάλογο προϊόντων, όπως μέσα ατομικής προστασίας, διαγνωστικά κιτ, αναπνευστήρες και βασικά φάρμακα. **Η προθεσμία αυτή θα παραταθεί έως τον Απρίλιο του 2021.**

Υπάρχει επίσης περιθώριο για περαιτέρω προσαρμογή του πλαισίου ΦΠΑ, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα εμβόλια και οι διαγνωστικές εξετάσεις για τη νόσο COVID-19 θα καταστούν πιο προσιτά για τις υπηρεσίες υγείας και τους πολίτες. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει να προσαρμοστούν προσωρινά οι κανόνες για την εφαρμογή **μειωμένου συντελεστή ή απαλλαγών από τον ΦΠΑ όσον αφορά τα διαγνωστικά κιτ για τη νόσο COVID-19, και να επιτραπεί στα κράτη μέλη να χορηγούν μηδενικό συντελεστή όσον αφορά τα εμβόλια κατά της νόσου COVID-19.**

Επόμενα βήματα:

- Προώθηση της νέας κοινής προμήθειας για εξοπλισμό εμβολιασμού.
- Αναστολή των δασμών και του ΦΠΑ επί του εισαγόμενου ιατρικού εξοπλισμού μέχρι το τέλος Απριλίου 2021.
- Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να εγκρίνει σύντομα την πρόταση σχετικά με τις εξαιρέσεις για τα διαγνωστικά κιτ και τα εμβόλια.

2.7 Διευκόλυνση των ασφαλών ταξιδιών

Η ελεύθερη κυκλοφορία στο εσωτερικό της ΕΕ και στον χωρίς σύνορα χώρο Σένγκεν αποτελούν μεγάλα επιτεύγματα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Κατά τις χειρότερες περιόδους του πρώτου κύματος της πανδημίας, πολλές εθνικές κυβερνήσεις και τοπικές αρχές εφάρμοσαν ταξιδιωτικούς περιορισμούς σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο και επέστρεψαν τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα εντός της ΕΕ, ενώ επιτρέπονταν μόνο οι ουσιώδεις μετακινήσεις. Καθώς βελτιωνόταν η κατάσταση, καταργήθηκαν οι έλεγχοι της ελεύθερης κυκλοφορίας εντός και μεταξύ των κρατών μελών και τα περισσότερα κράτη μέλη άνοιξαν τα σύνορά τους για τις μη ουσιώδεις μετακινήσεις. Ο βελτιωμένος έκτοτε συντονισμός των μέτρων που συνδέονται με τα άτομα που μετακινούνται εντός της ΕΕ μειώνει περαιτέρω την ανάγκη διενέργειας συνοριακών ελέγχων. Επομένως, θα πρέπει να αρθούν επίσης τυχόν εναπομένοντα μέτρα ελέγχου των εσωτερικών συνόρων που σχετίζονται με τη νόσο COVID-19.

Ωστόσο, τα περισσότερα κράτη μέλη αποφάσισαν την υποχρεωτική υποβολή των ταξιδιωτών από άλλα κράτη μέλη σε καραντίνα ή σε διαγνωστική εξέταση πριν από ή μετά την είσοδο στο έδαφός τους, διαφοροποιώντας τις απαιτήσεις ανάλογα με την επιδημιολογική κατάσταση της χώρας. Οι εν λόγω περιορισμοί, μολονότι μπορούν να δικαιολογηθούν με γνώμονα την προστασία της δημόσιας υγείας, **πρέπει να είναι αναλογικοί και να μην εισάγουν διακρίσεις μεταξύ των πολιτών των διαφόρων κρατών μελών**, de jure ή de facto¹². Επιπλέον, αναπτύχθηκε ένα συνονθύλευμα διαφορετικών κανόνων, με περιορισμούς που ποικίλλουν τόσο ως προς τις περιοχές που καλύπτονται όσο και ως προς τα μέτρα που απαιτούνται κατά την είσοδο (όπως η διάρκεια της καραντίνας ή ο ρόλος των διαγνωστικών εξετάσεων). Αυτή η συγκεχυμένη κατάσταση ήταν επιζήμια τόσο για την ευρωπαϊκή οικονομία όσο και για την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις για μια πιο συντονισμένη προσέγγιση¹³. Το Συμβούλιο εξέδωσε σύσταση¹⁴ στην οποία καθορίζονται ορισμένα σημαντικά βήματα με στόχο τη σαφήνεια και τη συνέπεια όσον αφορά τον προσδιορισμό των περιφερειών ανάλογα με το επίπεδο επικινδυνότητας. Το ΕΚΠΙΕΝ έχει επίσης αρχίσει να δημοσιεύει τον κοινό χάρτη που θα πρέπει να χρησιμεύσει ως βάση για τις εκτιμήσεις κινδύνου των κρατών μελών¹⁵. Τα κράτη μέλη θα πρέπει τώρα να εφαρμόσουν αυτές τις ρυθμίσεις, ώστε να εξασφαλίσουν στους πολίτες και στις επιχειρήσεις σαφήνεια και προβλεψιμότητα, η δε ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει να καταβάλλει προσπάθειες για μια κοινή προσέγγιση όσον αφορά τον χαρακτήρα και την έκταση των μέτρων.

Καθώς επιδεινώνεται η επιδημιολογική κατάσταση, θα είναι ζωτικής σημασίας να διατηρηθούν τα ασφαλή ταξίδια για επαγγελματικούς και επιτακτικούς οικογενειακούς λόγους. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η συνεπής εφαρμογή του καταλόγου των ταξιδιωτών με ουσιώδη καθήκοντα ή ανάγκες οι οποίοι εξαιρούνται από τις απαιτήσεις καραντίνας: οι οικονομικές αλλά και οι προσωπικές επιπτώσεις είναι σημαντικές, και πρέπει να δώσουμε στην οικονομία μας τη δυνατότητα να συνεχίσει να λειτουργεί, ακόμη και αν οι

¹² Για παράδειγμα, σε περίπτωση που η διαγνωστική εξέταση καταστεί υποχρεωτική, ενδέχεται να προκύψουν de facto διακρίσεις αν δεν εξασφαλιστεί η αμοιβαία αναγνώριση των διαγνωστικών εξετάσεων.

¹³ Πρόταση σύστασης του Συμβουλίου της 4ης Σεπτεμβρίου 2020, COM (2020) 499

¹⁴ Σημείο 17, Σύσταση του Συμβουλίου 2020/1475 της 13ης Οκτωβρίου 2020 σχετικά με την εφαρμογή συντονισμένης προσέγγισης όσον αφορά τον περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19.

¹⁵ Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/situation-updates/weekly-maps-coordinated-restriction-free-movement>

περιορισμοί στις μη αναγκαίες μετακινήσεις είναι αυστηρότεροι προκειμένου να επιβραδυνθεί η εξάπλωση της νόσου COVID-19. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την κατάσταση με προσοχή.

Πρωτόκολλο διεξαγωγής διαγνωστικών εξετάσεων για ταξιδιώτες

Ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ασφάλεια της Αεροπορίας και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων συνεργάζονται για την εκπόνηση κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις διαγνωστικές εξετάσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από τις αρχές δημόσιας υγείας, τις αεροπορικές εταιρείες και τους αερολιμένες για την **ασφαλή άφιξη των επιβατών**¹⁶. Οι εργασίες αυτές συγκεντρώνονται τώρα σε ένα πρωτόκολλο διαγνωστικών εξετάσεων της ΕΕ για την ασφάλεια της υγείας, με την πλήρη συμμετοχή των εθνικών αρχών. Ένα τέτοιο πρωτόκολλο θα επιτρέπει να εφαρμόζονται κοινοί κανόνες οποτεδήποτε χρησιμοποιούνται διαγνωστικές εξετάσεις, και να καλύπτονται τομείς όπως το χρονοδιάγραμμα των εξετάσεων (τόσο πριν από την αναχώρηση όσο και κατά την άφιξη), τα αποδεικτικά στοιχεία για τις διαγνωστικές εξετάσεις που πραγματοποιούνται σε άλλο κράτος μέλος, οι ομάδες-στόχοι, καθώς και οι πόροι και οι υποδομές που απαιτούνται στους αερολιμένες, οι οποίοι θα μπορούσαν να επεκταθούν σε άλλες πιθανές τοποθεσίες. Θα πρέπει πάντοτε να λαμβάνεται υπόψη το υπέρτερο κριτήριο της αναλογικότητας¹⁷.

Συνεκτικοί κανόνες καραντίνας

Η κατάρτιση στρατηγικής για τη διεξαγωγή διαγνωστικών εξετάσεων, βάσει των επικυρωμένων τεχνολογιών για το συγκεκριμένο πλαίσιο και των διαθέσιμων ικανοτήτων, θα πρέπει επίσης να τροφοδοτήσει μια **πολιτική της ΕΕ σχετικά με την καραντίνα**. Επί του παρόντος, εφαρμόζεται ευρύ φάσμα μέτρων, ενόσω τα κράτη μέλη αξιολογούν τις διάφορες επιπτώσεις στην υγεία, τους περιορισμούς στην ελευθερία και την πιθανότητα τήρησης των μέτρων. Για παράδειγμα, ορισμένα μέτρα καραντίνας εφαρμόζονται σε εθελοντική βάση, ενώ άλλα είναι υποχρεωτικά: για ορισμένα κράτη μέλη η διαγνωστική εξέταση είναι ένα από τα στοιχεία της καραντίνας: επίσης, η διάρκεια της απομόνωσης και της καραντίνας κυμαίνεται από 7 έως 14 ημέρες. Η Επιτροπή ανέθεσε στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων να παράσχει επιστημονική καθοδήγηση σχετικά με την καραντίνα, ενόψει της συνεργασίας με τα κράτη μέλη για μια κοινή και αναλογική ευρωπαϊκή προσέγγιση.

Κοινό έντυπο εντοπισμού επιβατών

Τα έντυπα εντοπισμού επιβατών βοηθούν τα κράτη μέλη να προβαίνουν σε εκτίμηση επικινδυνότητας των αφίξεων και καθιστούν δυνατή την ιχνηλάτηση επαφών. Το Συμβούλιο συμφώνησε να εργαστεί προς την κατεύθυνση ενός **κοινού ψηφιακού ευρωπαϊκού εντύπου εντοπισμού επιβατών**, το οποίο θα συμβάλει, αφενός, στην ταχεία επεξεργασία των πληροφοριών και, αφετέρου, στη βελτίωση της ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ των κρατών μελών. Από τον Ιούλιο έχουν αρχίσει εργασίες για την ανάπτυξη αυτής της προσέγγισης¹⁸,

¹⁶ Το κριτήριο αυτό θα βασιστεί στο πρωτόκολλο COVID-19 για την ασφάλεια της υγείας στην αεροπορία που συνέταξαν οι EASA-ECDC τον Μάιο του 2020. Η κοινή δράση «EU Healthy Gateways» έχει επίσης επεξεργαστεί μια κοινή στρατηγική για τον έλεγχο των ταξιδιωτών στους διεθνείς αερολιμένες της ΕΕ.

¹⁷ Για παράδειγμα, οι σχετικές δαπάνες και οφέλη που συνεπάγονται οι ταχείες εξετάσεις κατά τη διάρκεια περιόδου αναμονής προς επιβίβαση σε αερολιμένα ή λιμένα διαφέρουν αρκετά από όσα ισχύουν για τις οδικές μεταφορές στα σημεία διέλευσης των συνόρων.

¹⁸ Βλ. ανακοίνωση σχετικά με την ετοιμότητα της ΕΕ στον τομέα της υγείας για ταχεία αντίδραση σε περίπτωση περαιτέρω επιδημικών εξάρσεων της νόσου COVID-19, COM (2020) 318 final της 15ης Ιουλίου 2020. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication_-_short-term_eu_health_preparedness.pdf

ώστε να καταστεί δυνατή η δημιουργία ενός κοινού συστήματος. Απαιτείται πλήρης τήρηση των απαιτήσεων για την προστασία των δεδομένων. Κάθε κράτος μέλος της ΕΕ θα έχει πρόσβαση μόνο στα εθνικά του δεδομένα και η ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την ιχνηλάτηση επαφών θα πραγματοποιείται μέσω των υφιστάμενων διαύλων. Ένα πιλοτικό πρόγραμμα τον επόμενο μήνα θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να προετοιμαστούν για τη χρήση του και θα προετοιμάσει το έδαφος για τη δρομολόγηση του εντύπου εντοπισμού επιβατών της ΕΕ τον Δεκέμβριο.

Re-open EU

Το να σχεδιάσει και να πραγματοποιήσει κανείς ένα ταξίδι στην Ευρώπη γίνεται κάθε μέρα όλο και πιο περίπλοκο· οι πολίτες χρειάζονται σαφή πληροφόρηση για να ελαχιστοποιηθούν οι κίνδυνοι και το κόστος. Για την έγκαιρη και ακριβή πληροφόρηση σχετικά με τα υγειονομικά μέτρα και τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς σε όλα τα κράτη μέλη, η Επιτροπή εγκαινίασε στα μέσα Ιουνίου το **διαδικτυακό εργαλείο «Re-open EU»**. Σχεδόν 7 εκατομμύρια επισκέπτες έχουν χρησιμοποιήσει την υπηρεσία από την έναρξη της λειτουργίας της. Μόλις τα κράτη μέλη παράσχουν πλήρη ροή πληροφοριών στο ΕΚΠΕΝ, το Re-open EU θα καταστεί η υπηρεσία μιας στάσης για την πληροφόρηση όσον αφορά την κατάσταση των υγειονομικών μέτρων και των δυνατοτήτων μετακίνησης εντός της ΕΕ.

Εργαλεία όπως το Re-open EU είναι καθοριστικής σημασίας ώστε οι πολίτες να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις για τα ταξίδια τους παραμένοντας ασφαλείς και υγιείς, αλλά και για τη στήριξη της οικονομίας. Ο τουρισμός αντιστοιχεί περίπου στο 10 % του ΑΕΠ της ΕΕ, ενώ σε ορισμένα κράτη μέλη ανέρχεται έως περίπου το 25 %. Μια εφαρμογή του Re-open EU για κινητά τηλέφωνα βρίσκεται επί του παρόντος σε στάδιο ανάπτυξης και θα τεθεί σε λειτουργία τις προσεχείς εβδομάδες. Ο αντίκτυπος του εργαλείου, φυσικά, μειώνεται όταν οι πληροφορίες φθάνουν με καθυστέρηση ή είναι ελλιπείς, π.χ. δεν αποτυπώνονται οι διαφορές στα μέτρα που εφαρμόζονται μεταξύ των περιφερειών. Προκειμένου να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη αυτού του εργαλείου και να διασφαλιστεί ότι οι παρεχόμενες πληροφορίες είναι ακριβείς και επικαιροποιημένες, η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- Να επικαιροποιούν εγκαίρως και τακτικά τα υγειονομικά και ταξιδιωτικά μέτρα, όταν αυτά αλλάζουν, και πριν από τη σχετική αναγγελία.
- Να παρέχουν πλήρη και ακριβή πληροφόρηση.
- Να παρέχουν πληροφόρηση σε επίπεδο περιφερειών, όταν αυτό είναι εφικτό και σκόπιμο.

Καθοδήγηση όσον αφορά τις ουσιώδεις μετακινήσεις από χώρες εκτός ΕΕ

Τον Μάρτιο του 2020, θεσπίστηκε προσωρινός περιορισμός των μη ουσιωδών μετακινήσεων προς την ΕΕ, ο οποίος παρατάθηκε αρκετές φορές. Το αποτέλεσμα ήταν να καταρτιστεί ένας κατάλογος χωρών για τις οποίες θα μπορούσαν να αρθούν οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί για τις μη ουσιώδεις μετακινήσεις· ο κατάλογος αυτός επικαιροποιείται τακτικά.

Μία πτυχή της σύστασης ήταν να οριστούν ορισμένες **κατηγορίες προσώπων που πρέπει να θεωρείται ότι έχουν ουσιώδη καθήκοντα ή ανάγκες και, ως εκ τούτου, πρέπει να εξαιρούνται από τους περιορισμούς. Η πτυχή αυτή χρήζει περαιτέρω επεξεργασίας και η Επιτροπή εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές για να προαγάγει τη συνεπέστερη εφαρμογή. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να επανεξετάζει τη σύσταση προκειμένου να επικαιροποιεί τα εφαρμοζόμενα κριτήρια ανάλογα με την εξέλιξη της κατάστασης.**

Επόμενα βήματα:

- Πλήρης εφαρμογή από τα κράτη μέλη της σύστασης του Συμβουλίου της 13ης Οκτωβρίου 2020 και περαιτέρω βήματα προς μια κοινή προσέγγιση όσον αφορά τους περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία.
- Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με το ΕΚΠΕΝ και τα κράτη μέλη για μια κοινή προσέγγιση όσον αφορά την καραντίνα (συμβολή του ΕΚΠΕΝ του Νοεμβρίου 2020).
- Το κοινό ψηφιακό έντυπο εντοπισμού επιβατών της ΕΕ θα δρομολογηθεί τον Δεκέμβριο του 2020.
- Η εφαρμογή του Re-open EU για κινητά τηλέφωνα θα τεθεί σε λειτουργία τις προσεχείς εβδομάδες.
- Επανεξέταση των κριτηρίων που χρησιμοποιούνται για την κοινή προσέγγιση όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία και τα οποία θα πρέπει να εφαρμόζονται από όλα τα κράτη μέλη.

2.8 Επέκταση των «πράσινων λωρίδων»

Η εφαρμογή των πράσινων λωρίδων —ιδίως για τη συνοριακή διέλευση των οδικών εμπορευματικών μεταφορών σε λιγότερο από 15 λεπτά— ήταν καθοριστική για τη διατήρηση, αφενός, της προμήθειας αγαθών και, αφετέρου, του οικονομικού ιστού της ΕΕ. Αυτό συνέβαλε σημαντικά στον περιορισμό του πλήγματος που επέφερε η πανδημία στην καθημερινή ζωή. Ορισμένοι περιορισμοί εξακολουθούν να δυσχεραίνουν την κατάσταση, όπως η εφαρμογή καραντίνας και το κλείσιμο των βασικών υπηρεσιών για τους οδηγούς εμπορευματικών μεταφορών: τα ζητήματα αυτά θα πρέπει να αντιμετωπιστούν. Το κλείσιμο των συνόρων προκαλεί σοβαρές καθυστερήσεις, οι οποίες επηρεάζουν τα φορτηγά και τα εμπορεύματά τους, καθώς και τους παρόχους υπηρεσιών και τους μεθοριακούς εργαζομένους. **Η Επιτροπή προτείνει να επεκταθεί η προσέγγιση των πράσινων λωρίδων ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι πολυτροπικές μεταφορές λειτουργούν αποτελεσματικά με επέκταση σε τομείς όπως οι σιδηροδρομικές, οι αεροπορικές, και οι πλωτές εμπορευματικές μεταφορές, και να θεσπιστούν ειδικές ρυθμίσεις για τους ναυτικούς.** Σκοπός της επέκτασης της προσέγγισης των πράσινων λωρίδων θα είναι να διασφαλιστεί ότι οι περιορισμοί στα σύνορα ή οι υγειονομικοί έλεγχοι που επιβάλλουν πράγματι τα κράτη μέλη δεν παρεμποδίζουν υπερβολικά την ενιαία αγορά, και ιδίως την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, την ελεύθερη παροχή διασυνοριακών υπηρεσιών, και την ελεύθερη κυκλοφορία των μεθοριακών εργαζομένων και των εργαζομένων στον τομέα των διασυνοριακών μεταφορών.

Επόμενο βήμα:

- Η Επιτροπή θα παρακολουθεί ώστε να διασφαλιστεί ότι τουλάχιστον το 90 % των σημείων διέλευσης των συνόρων εξακολουθεί να έχει ομαλή ροή με χρόνο διέλευσης κάτω των 15 λεπτών.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΕΝΟΣ ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Παράλληλα με τις συνεχείς προσπάθειες για τη βελτίωση της παγκόσμιας, της ευρωπαϊκής, και της εθνικής αντίδρασης στην αναζωπύρωση της πανδημίας, πρέπει επίσης να αντληθούν διδάγματα για τη δημιουργία ενός ισχυρού συστήματος για το μέλλον. Η νόσος COVID-19

αποκάλυψε διάφορες ελλείψεις στις δομές και τις δράσεις της ΕΕ όσον αφορά την αντιμετώπιση κρίσεων στον τομέα της υγείας, οι δε ad hoc αντιδράσεις μαρτυρούν ότι δεν έχουν αξιοποιηθεί πλήρως οι δυνατότητες συντονισμού. **Τα κράτη μέλη θα πρέπει τώρα να δώσουν συνέχεια στο δικό τους αίτημα για μια πιο συνεκτική και συντονισμένη προσέγγιση της κρίσης.**

Η Επιτροπή θα εγκρίνει δέσμη πρωτοβουλιών στις 11 Νοεμβρίου, δημιουργώντας τα πρώτα δομικά στοιχεία μιας Ευρωπαϊκής Ένωσης Υγείας. Η δέσμη θα περιλαμβάνει πρόταση για την αντιμετώπιση σοβαρών διασυνοριακών απειλών κατά της υγείας, η οποία θα καθορίζει μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά την ετοιμότητα έναντι των κρίσεων, την επιτήρηση, και την αντιμετώπισή τους. Επίσης, θα περιλαμβάνει αλλαγές στις εντολές του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων, προκειμένου να βελτιώσουν τις ικανότητές τους να συμβάλλουν στην ετοιμότητα έναντι των κρίσεων και στην αντιμετώπισή τους. Τα μέτρα αυτά θα καλύπτουν επίσης διαρθρωτικά κενά και αναβαθμίσεις που απαιτούνται στο πλαίσιο της υγειονομικής ασφάλειας της ΕΕ. Άλλες αλλαγές για το μέλλον περιλαμβάνουν την ανάγκη για περισσότερες προκαθορισμένες εφεδρείες έκτακτης ανάγκης στον τομέα των μεταφορών.

Οι προσεχείς μήνες θα είναι απαιτητικοί. Η ικανότητα ανταπόκρισης του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης θα δοκιμαστεί και οι κυβερνήσεις θα έρθουν αντιμέτωπες με δύσκολες επιλογές σχετικά με τους περιορισμούς που απαιτούνται για τον έλεγχο της διασποράς του ιού. Τα βήματα που περιγράφονται στην ανακοίνωση καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ μπορεί και πρέπει να δράσει για να προσδώσει ευρωπαϊκή διάσταση στις προσπάθειες για την καταπολέμηση της αναζωπύρωσης της λοίμωξης. Η συνεργασία είναι απαραίτητη για την αξιοποίηση του δυναμικού των νέων τεχνολογιών, για να εξασφαλιστεί η βέλτιστη αξιοποίηση των περιορισμένων πόρων και για να διασφαλιστεί ότι οι πολίτες και οι επιχειρήσεις μπορούν να συνεχίσουν να επωφελούνται από τα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη της ενιαίας αγοράς. Στα προτεινόμενα μέτρα θα πρέπει να δοθεί άμεσα συνέχεια τόσο σε επίπεδο κρατών μελών όσο και σε επίπεδο ΕΕ.